



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Genvs Ivdiciale. De statu, & tractatione causarum. Capvt XXIV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

bus causis exordia adtexere, trahereque diffusis, & in transitionibus, ac parergis luxuriare, quæ omnia ludentium sunt potius declamatorum, quam negotiosorum hominum.

Quartum ad eos pertinet, qui longos amant circuitus, & diem, quod aiunt dicendo eximere. Bene de hac re monet Paschalius. V. C.

Quæ ratio (inquit) est adstricti moris, totiusque adeo vitæ, eadem quoque est sermonis: vt enim in libera ciuitate fatendum est multa redundare in moribus, ita in orationibus, quæ ibi habentur, multa plerumq; inest procacitas linguæ, & superfluent quædam verborum luxuries similis morum. Id totum in aula excipitur magno derisu, & exponitur pari fastidio. Quippe aulico palato, id est, docto, & erudito, nihil magis ad gustum est, quam sobrietas quædam ponderosa. Senatores liberi populi hoc se amplectuntur, quod multo sermone diem eximunt, ac multa libertate agunt.

At in aula hæc libertas est pro lasciuia, & nisi temperatur, continuo deridenda propinatur. Neque enim nuda, aut sola placet, sed ita si obnubitur grata illa suauitate, quæ progignit peritia morum Principis. Illa quidem simplicior, hæc artificiosior. Et verò attenti, & perspicaces rerum æstimatores satis intelligunt, in ijs gentibus, quæ regnantur, vulgarem sermonem, cui merito nomen indi potest mori speculo, præ se ferre nescio quid pressi, concinni, neruosi, quale extat illud de Menelao dictum, qui,

*ἔτι σοφώδην ἀγόρευε
Παῖδρα δὲ ἀλλὰ μάλᾳ λυγέως.*

GENVS IVDICIALE.

De statu, & tractatione causarum.

CAPVT XXIV.

Restat vt Patronum, armis pietatis,loquentiæ, & eruditionis instructum, in causarum tractationem, quasi in aciem educamus. Quæ in te primum cognoscendæ sunt, quæ a Græcis *στάσις* appellantur, de quibus, cum iustitia sint prope apud Rhetores

Græcos sermonum curricula, lubet rem in pauca contrahere.

Status (vt ex vulgatis definitionibus constat) est quæstio, quæ ex primo causarum conflictu nascitur, in quo sciendum est, quod habet Tullius, quid sit intentio, depulsio, quæstio, ratio, ratiocinatio, infirmitas, quæ D. August. in sua Rhetorica fusius explicat.

Intentio igitur est, cum crimen aliquod intenditur ab aduersario, vt C. Flaminius Tribunus plebis Rempublicam malè gessit: hunc pater suus consilium plebis habentem de templo deduxit. Arguitur à filio læsæ maiestatis.

Depulsio, cum crimen defenditur à reo, vt non læsi maiestatem: ex hoc conflictu status fit.

Quæstio an maiestatem læserit Caij Flaminij pater?

Ratio, quod affertur in causæ fundamentum, vt in filium meum potestate vltus sum (inquit parens.)

Rationis infirmitas, cum diluatur, quod ad fulciendam causam affertur. At enim, qui patria potestate, hoc est priuata auctoritate, Tribunitiam potentiam, videlicet populi potestatem minuit, is maiestatem læsit. (Arguit filius.)

Iudicatio *κρινόμενον* summa totius rei, & status quæstionis, ad quem collineare debent omnes argumentationes. An minuat maiestatem, qui in Tribunitiam potestatem patriæ auctoritate vtatur.

Longum est recensere, quot sint in hac parte scholasticorum, tum Græcorum, tum Latinorum ineptiæ, qui infinitas prope præceptorum minutiæ de statibus congerunt. Ne tamen artis formulæ ignorarentur, placuit istud ex Curio Fortunatiano veteris iuriconsulto subijcere.

DE STATV inuestigando.

Et de causis Asystatis.

CAPVT XXV.

Ἀσύστατοι, quæ appellantur causæ sine quomodo statu, & fundamento, secundum Herodign. scilicet. magoram sunt quatuor modis, quum tur.

Kkkk 2

Statu
quid.

Asystata
causa sine
funda esto

est.

Patronorū
grauissimū
stylus.